

ΕΛΛΗΝΙΚΗ Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΕΝΩΜΕΝΗ ΕΥΡΩΠΗ

Ομιλία Καθηγητού κ. Μιχαήλ Πουλιαντζά

Αν η γλώσσα εκφράζει τον άνθρωπο, τότε η γλώσσα είναι πολιτισμός.

Αν είναι αναμφισβήτητο ότι μέσα και πάνω από τις εθνότητες και τα κράτη που ζουν και συγκροτούν την Ευρώπη υπάρχει ένας κοινός πολιτισμός, τότε υπάρχει και μία κοινή γλώσσα, που εκφράζει αυτόν τον ευρωπαϊκό πολιτισμό.

Και τότε η Ευρώπη, η οποία για να διατηρήσει την προσωπικότητά της ανάμεσα στους σύγχρονους κολοσσούς, επιδιώκει την ενοποίησή της, γιατί αλλιώς θα χάσει τον ιστορικό και τον πολιτιστικό της προορισμό, τότε αυτή η Ευρώπη οφείλει να αναζητήσει, ανάμεσα στις γλώσσες των λαών της, τη γλώσσα που θα την εκφράζει, θα διατηρήσει και θα καλλιεργήσει την πολιτιστική της ενότητα, θα σφυρηλατήσει το ενιαίο μέλλον της.

Είναι γνωστό ότι οι πολιτισμοί χάνονται, όταν χάνεται και η γλώσσα που τους εκφράζει. Και στη συνέχεια, χάνονται και οι λαοί όταν χάνουν τη γλώσσα τους. Αναμφισβήτητα η Ενωμένη Ευρώπη θα πρέπει να βρεί μία γλώσσα που θα πραγματοποιήσει την ένωσή της ουσιαστικά, και θα την παρατείνει στο διηνεκές.

Άλλωστε, ποτέ δεν θα υπάρξει Ενωμένη Ευρώπη, στηριζόμενη μόνο στο κοινό νόμισμά της και στα κοινά τελωνειακά σύνορα, αν δεν βρεθούν οι κοινοί πνευματικοί δεσμοί, τα ΑΨΛΑ και όμως σταθερά και μόνιμα θεμέλια.

Ας ψηλαφήσουμε λοιπόν τη γλώσσα που έχει τις δυνατότητες να γίνει κοινή Ευρωπαϊκή που να μπορεί να εκφράζει τον ευρωπαϊκό πολιτισμό, που θα σφυρηλατήσει την ενότητα της.

Ένα παράδειγμα, και μάλιστα μοναδικό στην Ιστορία, είναι η επικράτηση για πολλούς αιώνες μίας ενιαίας γλώσσας, που ονομάστηκε κοινή και είναι η Ελληνική της εποχής των μεταλεξανδρινών χρόνων. Και μόνο διότι ο Αλέξανδρος άνοιξε τους δρόμους για αυτή την εξάπλωση του πολιτισμού και της γλώσσας, είναι Μέγας. Αυτή η Ελληνική Κοινή έγινε γνωστή σε όλη την Ευρώπη, όπου εξαπλώθηκε ο Χριστιανισμός, με την Καινή Διαθήκη και με την ελληνική μετάφραση της Παλαιάς Διαθήκης. Είναι γνωστό ότι σε όλα τα Μοναστήρια της Ευρώπης μάθαιναν και

διάβαζαν Ελληνικά. Και τέλος είναι γνωστή η διαρκής μελέτη της αρχαίας ελληνικής γραμματείας από τους ευρωπαίους μελετητές επί αιώνες μέχρι και σήμερα με πολύ μεγάλο ενδιαφέρον.

Αλλά ας αφήσουμε την Ιστορία και ας μιλήσουμε πρακτικά με τα σημερινά δεδομένα.

Όλοι οι λαοί της Ευρώπης το μηχάνημα που προβάλλει κινούμενες εικόνες, το λένε κινηματογράφο, cinema, cine, kino και μόνο οι Σουηδοί δεν το ονομάζουν από τις ελληνικές λέξεις **κινώ** και **γράφω**. Αλλά το λένε biograf, δηλαδή πάλι από ελληνικές λέξεις. Όλοι οι λαοί της Ευρώπης, αλλά και όλοι οι λαοί της γης ονομάζουν το θέατρο theatre. Όλοι λένε βιβλιοθήκη, μουσείο, σχολείο, αποθήκη (το φαρμακείο) και χίλια άλλα που όλα σημαίνουν πολιτισμό. Διότι μαζί με τη λέξη εισήλθε στον ξένο λαό και αυτό που σημαίνει η λέξη (το σημαίνουν κατά τον Πυθαγόρα). Όλοι ονομάζουν το τηλέφωνο telephone, τον φωνογράφο rhonografe ή grammophon, ενώ και το σύγχρονο video είναι η ελληνική λέξη **βιδείν**, που θα πει **ιδείν**. Τα παραδείγματα είναι ατελείωτα. Δηλαδή ο σύγχρονος τεχνολογικός πολιτισμός για να αποδώσει καλλίτερα τα επιτεύγματά του, ανατρέχει και χρησιμοποιεί την ελληνική γλώσσα ως κοινή γλώσσα. Όλα αυτά, θέατρο, στάδιο, ολυμπιακοί αγώνες είναι πολιτισμός, εξαγόμενος από την Ελλάδα προς όλους τους λαούς της Γης.

Τα τελευταία χρόνια λειτουργεί στη Γενεύη της Ελβετίας, κέντρο γλωσσολογικών μελετών και αναζητήσεων, με επιστημονικό επιτελείο, το οποίο προτείνει λέξεις ελληνικές, οι οποίες εκφράζουν πληρέστερα και μονολεκτικά υπάρχοντες όρους, όπως π.χ. lithodmete, δηλ. **λιθόδημος**, αντί της φράσεως meuble bati en pierres.

Ένας επίσης σημαντικός λόγος της σημασίας της ελληνικής γλώσσας είναι η πλαστικότητα της, η προσαρμοστικότητα της, ο πλούτος της, γνωρίσματα και ικανότητες μιάς πλούσιας και καλλιεργημένης γλώσσας, να εκφράσει όχι μόνο τον τεχνολογικό, αλλά και τον επιστημονικό και γενικότερα τον πνευματικό πολιτισμό.

Κυκλοφορούν χιλιάδες λεξικά όρων και ορολογιών, τα οποία στην προσπάθειά τους να εισάγουν κοινούς όρους και κοινές ορολογίες, γιά να αποφευχθεί η σύγχυση, εισάγουν όρους σχηματιζόμενους από την ελληνική, όπως γίνεται παραδείγματος χάριν στην Ιατρική, Αστροφυσική, Πυρηνική Φυσική, κ.λ.π.

Η ελληνική λέξη Λόγος σημαίνει ομιλία, σημαίνει ενδιάθετος λόγος, δηλαδή λογική τάξη και στη Θεολογική γλώσσα σημαίνει και το

πρόσωπο του Ιησού.. Οι περισσότερες ευρωπαϊκές γλώσσες μεταφέρουν τον Λόγο του Θεού με την λέξη VERBUM, VERBE, που είναι μεν και αυτή ελληνική, από το ρήμα **ειρέω**, που θα πει ομιλώ, δεν αποδίδει όμως τον ενδιάθετο λόγο ή τον Λόγο του Θεού. Παντού υπάρχει αυτή η διαφορά εκφράσεως και η διαφορά επιπέδου.

Ο ουρανός, που σημαίνει αερανός, δηλαδή αέρινος, γίνεται coelum, ciel, δηλαδή **κοίλον**, όπως ονόμαζαν οι Έλληνες τα σύννεφα που στέκουν σαν ένα κοίλο κάλυμμα. Η ψυχή έγινε anima, ame, δηλαδή **πνοή, άνεμος**. Ο λαός έγινε plebs, peuple, δηλαδή **πλέες, πλείονες**, ή έγινε folk, που παράγεται από το **όχλος**. Και η λαϊκή τέχνη έγινε folklor, δηλαδή **τέχνη του όχλου**. η δημαρχία, δήμος και άρχω, έγινε municipio, από το munio, ελληνική άμυνα. η **ομόνοια, το ομονοείν**, έγινε concordia, δηλαδή **συγχορδία**. το μαντεύω, από το αρχαίο μήδομαι και μέδομαι, που σημαίνει σκέπτομαι σιωπηλώς, έγινε deviner, δηλαδή **διαβλέπω**, κάτι που δεν εκφράζει το βάθος της σκέψης. μάλιστα από το μέδομαι έγινε ο medecin, ο **μέδικος**.

Η ουσία, δηλαδή η αμετάβλητη πραγματικότητα, από το ειμί, δηλαδή υπάρχω, έγινε substantia, δηλαδή **υπόσταση**. η αγάπη, ο έρωσ και πολλά άλλα, αποδίδονται με μία λέξη amor ή love, και δεν ξέρεις αν πρόκειται για αγάπη ή για έρωτα, το εκ του υιού και το διά του υιού, που σημαίνουν δύο διαφορετικά πράγματα, το ένα σημαίνει την αιτία ενώ το άλλο το όργανο, αποδίδονται με τον κοινό όρο filioque.

Θα κλείσω με μερικές γνώμες μεγάλων Ευρωπαίων.

- Ο FURTWANGLER λέει : «Η Ρώμη υπήρξε μια πόλη, μια αιώνια πόλη. Αλλά η Αθήνα στάθηκε ένας ολόκληρος κόσμος».
- Ο Αντενάιερ, καθηγητής της ελληνικής στο Πανεπιστήμιο της Κολωνίας : «Οι Έλληνες είναι το κοινό αγαθό όλων των λαών της Δυτικής και της Ανατολικής Ευρώπης».
- Ο μεγάλος ελληνιστής BRUNO SNELL : «Μόνο στην Ελλάδα δημιουργήθηκε η θεωρητική σκέψη αυτόνομα, μόνο εδώ υπάρχει επιστημονική ορολογία. Όλες οι άλλες γλώσσες άντλησαν από αυτή».
- Και ο Γκαίτε : «Η Ελλάδα είναι ο νους και η καρδιά του κόσμου».

Αυτό που πρέπει να κάνει η Ευρωπαϊκή κοινότητα, είναι να αναγνωρίσει και επίσημα την υπάρχουσα πραγματικότητα και τίποτε άλλο.

